

Quaker The Quaker Oats Company

Quaker Oats Company – in Nederland na de oorlog N.V. Quaker Oats Graanproducten – is de producent van de Quaker en de HO havermout. Quaker Oats is in 1901 opgericht in Chicago en werd na precies een eeuw in 2001 overgenomen door PepsiCo.

Bij verzamelaars van mooie kinderboeken is Quaker vooral bekend van de serie van 12 kleine boekjes met dierenvertellingen voor de jeugd van Lieberkind, die vanaf 1937 gratis toegestuurd werden bij inzending van twee uit de verpakking te knippen Quaker of H.O. mannetjes.

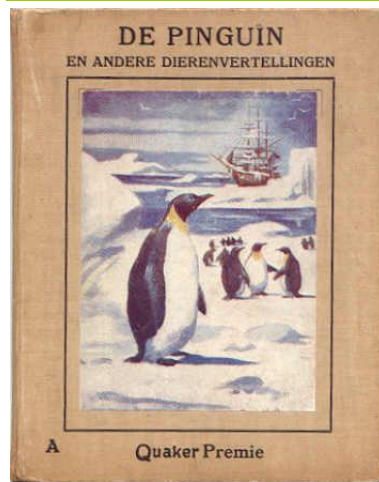
Deze fraaie boekjes van elk circa 90 pagina's zijn ingebonden met stijve koft met opgeplakt kleurenplaatje, en geïllustreerd met gravures. Een gratis premie bij pakken van 25 cent, die in deze tijd ondenkbaar is. (zie verder pagina 5) De boekjes zijn overgenomen uit Denemarken, waar omgekeerd na de oorlog uit Nederland het enige Quaker album naartoe geëxporteerd werd.

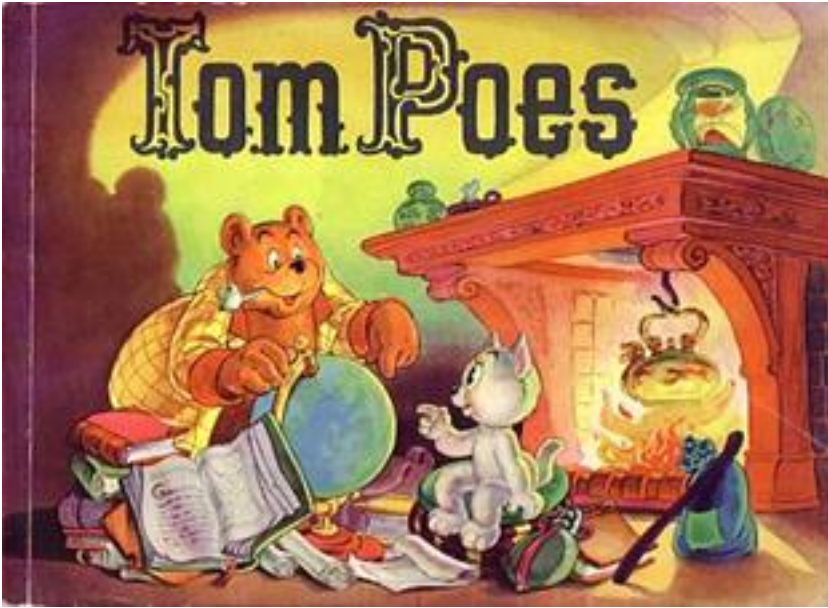
Quaker heeft één album uitgebracht, in 1952 het boek "Tom Poes", gemaakt door de Marten Toonder studio's. Dit album is ook uitgebracht in België, Nederlandstalig als Tom Poes en Franstalig als Tom Pouce, en in Denemarken met de aan het Engels ontleende naam Tom Puss.

Dit was het zevende plaatjesalbum van Marten Toonder na de oorlog. In 1947-1949 bracht Spar kruideniers twee boekjes met inplakstrips in kleuren uit (Fiedelflier), in 1950-1951 volgde Hooimeijer beschuit met twee stripboeken met tweekleuren inplakplaatjes (Simon Snugger) en in 1951 kwam Van Nelle met een stripboekje met gekleurde plakplaatjes (Wolle Klaver) en Bolletje beschuit met een mooi boekje met stijve koft met transferplaatjes (De vreemde vondeling). De albums van Van Nelle, Bolletje en Quaker wijken af van de andere vier doordat ze niet zijn opgemaakt als stripboek met een strip plaatjes bovenaan en een strip tekst onderaan, maar als een geïllustreerd leesboek met plaatjes in de tekst. In 1952 kwam ook Smith koffie en thee met een vergelijkbaar boek (Het Toverkruid), het enige album van Toonder in staand formaat. En midden vijftiger jaren verscheen nog een boekje van Bolletje met transferplaatjes (De Wedstrijd). Het boek van Quaker is het enige van deze negen dat gewijd is aan de populaire stripfiguren Ollie B. Bommel en Tom Poes. Daarom is het ook zeer gezocht door Bommel-verzamelaars.

Dit boek is van fors oblong stripformaat met slappe koft, maar lijkt niet op de oude geniete stripboekjes. Het papier is dikker, het boek is verder verdikt met vulstrips en de koft is omgeplakt. Bovendien zijn de omslag en de plaatjes in full colour. Helaas is het verhaal in tegenstelling tot de eerdere albums van Toonder helemaal opgezet als reclame voor de havermout.

In de jaren voordat Quaker in de geïllustreerde bladen reclame maakte met de fraaie premieboekjes, werd internationaal reclame gemaakt met de op 28 mei 1934 geboren wereldberoemde Dionne vijfeling.

QUAK01
Tom Poes

*Tom Poes door Marten Toonder.
Quaker Oats – Graanproducten N.V.
Rotterdam. (1952)*

48 pagina's vanaf het titelblad. 85 kleurenplaatjes in te plakken in de tekst.

Prijs: f 1,-
(in postzegels op briefkaart te plakken)

Dit album is ook uitgegeven in België, Nederlandstalig als Tom Poes en Franstalig als Tom Pouce, en in Denemarken als Tom Puss.

Er zijn twee vervolgdrukken van het Nederlandse album met kleine verschillen, zie pagina 4.

Kenmerken

Oblong album (25,7 x 18,6 cm), geniet inclusief twee dikke vulstrips, met omgeplakte slappe kaft. Op de achterkant is dezelfde illustratie afgebeeld als op de voorkant. De binnenzijde van de omslag is geïllustreerd met pakken haveremout en figuurtjes uit het verhaal in kleur. De tekst is gezet in twee kolommen. Er zijn twee ongenummerde drukken te onderscheiden; in de eerste zijn de tekstkolommen bovenaan pagina 48 ongelijk van lengte, in de volgende is dat gecorrigeerd.

Het verhaal is ingedeeld in 6 ongenummerde hoofdstukken met titel en een grote pentekening in de linker kolom waarin een plaatje opgenomen is. In de tekst zijn verder een groot aantal pentekeningetjes opgenomen. Voorin en achterin staat nog een stukje reclametekst.

De plaatjes van het formaat 54 x 76 mm zijn op verschillende manieren in en tussen de tekstkolommen geplaatst, met uitzondering van het eerste plaatje dat op de titelpagina staat. Bij elk plaatje is een fragment van de tekst opgenomen, zodat duidelijk is bij welk stukje van het verhaal het plaatje hoort. Ze zijn gedrukt op dun, wit papier met een ruime witrand.

De plaatjes werden verpakt in de pakken Quaker en HO haveremout en konden aanvankelijk niet geruild worden, waardoor veel incomplete albums voorkomen. Onder grote druk van de fans werd later ruilen per 15 stuks mogelijk gemaakt.

De plaatjes zijn doorlopend genummerd 1 – 85 en zijn ongesigneerd.

Inhoud

In het inleidende hoofdstukje "Reisplannen" besluiten heer Bommel en zijn jonge vriend Tom Poes om weer eens op reis te gaan, per boot "Naar een mooi land, ergens in het Zuiden". In het tweede hoofdstuk "De Schipbreuk" begint Tom Poes direct aan boord van de Waggel II haveremoutpap te koken. Bij de eerste storm al vergaat de boot, maar Tom Poes redt de pap en gaat onverdroten door erin te roeren, waarvan ze genieten als ze aan land spoelen. In "Een portie Herenbeer" dreigt heer Ollie in de magen van de inboorlingen te verdwijnen, maar de pap blijkt een goed alternatief. De reizigers ontsnappen en bereiken in het hoofdstuk "De zieke prins" een exotische stad waar de pap genezing brengt aan de zoon van de sultan, met een kameel als beloning. Daarmee trekken ze in "De schrik der Zwarte Bergen" huiswaarts naar het Noorden, maar in de bergen stuiten ze op een roversbende. Heer Bommel krijgt een aframmeling, maar gesterkt door een portie pap verslaat hij per ongeluk de hoofdman. Te voet vervolgen zij hun weg in het laatste hoofdstuk "De wolven". In de eerstvolgende plaats kopen ze een motorfiets waarmee ze in een sneeuwbus verongelukken. De ingeslagen voorraden worden gebruikt om wolven op een afstand te houden en nieuwe kracht wordt geput uit pap. Thuisgekomen zet Joost direct een pan op het vuur met haveremout, waarop heer Bommel de ware woorden spreekt:

„Het begint op een aanbeveling voor het eten van haveremout te lijken”.

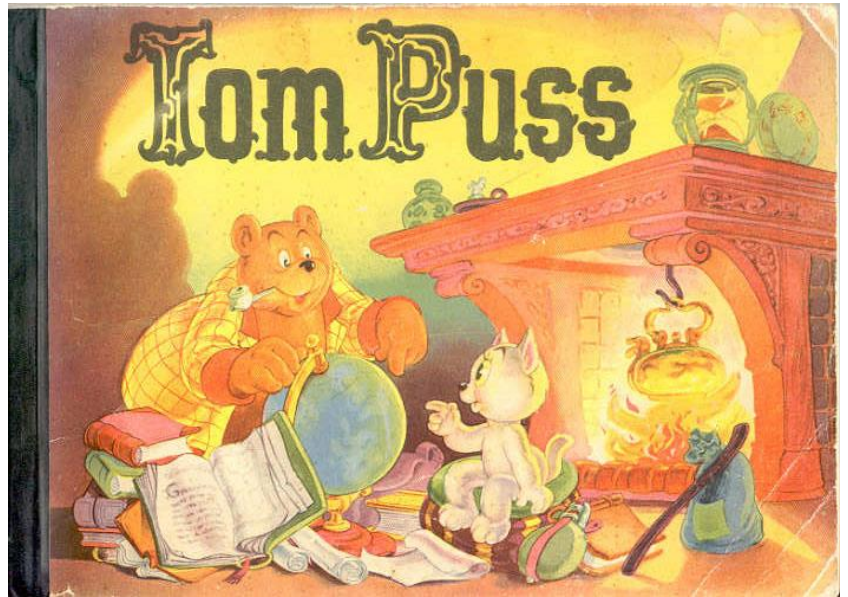
„O, maar het is geen gewone haveremout!” zei Joost. „Het is H.-O., met Uw welnemen!”

... naar de kombuis om het eten klaar te maken

Kenmerken van de buitenlandse uitgaven

De afbeeldingen zijn in alle uitgaven hetzelfde, behalve dat in 3 plaatjes van de Deense uitgave de Quaker haver-moutpakken vervangen zijn door de veel saaier van het Deense merk OTA (plaatjes 4, 10 en 49).

De kwaliteit van het papier van de omslag en de plaatjes van de in Kopenhagen gedrukte Deense versie is aanzienlijk slechter dan van de Nederlandse. Er zijn ook aanzienlijke kleurverschillen in de plaatjes.

*Ollie B. Bommel alias Dr. Humle
Links de Nederlandse druk en rechts de Deense.*

De Vlaamse versie is direct herkenbaar doordat in de inleidende paragraaf op pagina 2 en in het nawoord op de laatste pagina het persoonlijk voornaamwoord "je" is vervangen door het in Vlaanderen meer gebruikelijke "ge". Bovendien is in het nawoord het typisch Nederlandse verhaal van het vrouwtje van Stavoren geschrappt. Het nawoord is daardoor veel korter.

De opdruk op de achterkant van de Belgische plaatjes is tweetalig, Vlaams en Frans.

De Franstalig omslag.

Vervolgdrukken van de Nederlandse uitgave

De eerste vervolgdruk wijkt alleen af van de eerste druk door een klein verschil in de tekstopmaak van de laatste twee pagina's. In de eerste uitgave is het tekstkolommetjes links naast het laatste plaatje 1 regel langer dan het rechterkolommetje. In de vervolgdruk heeft men dat aangepast door op de voorlaatste pagina in de linker kolom meer woorden af te breken, waardoor er 1 regeltje van de laatste pagina naar de voorlaatste is verschoven en de twee kolommetjes op de laatste pagina even lang gemaakt konden worden.

Er is een zeer zeldzame vervolgdruk waarbij op de binnenkanten van de omslag het oude HO pak is vervangen door een moderne plastic zak Quaker havermout. Deze plastic zak was geen succes en is slechts kort op de markt geweest.

De dierenvertellingen van Ingvald Lieberkind

De reeks Quaker premie dierenvertellingen omvat 12 deeltjes genummerd A t/m M zonder de J. Elke deeltje bevat een aantal korte verhaaltjes met verschillende dieren als hoofdpersoon, geïllustreerd met een gravure met een steunkleur. Elk verhaaltje wordt vooraf gegaan door een beknopte beschrijving van het dier of de dieren waarover het verhaaltje gaat.

De boekjes zijn vertalingen van de Deense reeks met de titel Dyrefortællinger. Ze zijn geschreven door Ingvald Lieberkind, zoöloog, leraar, populair wetenschappelijk schrijver, en radio en TV auteur (Kopenhagen, 1897 – 1972). De korte verhaaltjes van Lieberkind zijn nu, bijna een eeuw later, nog steeds goed leesbaar, onderhoudend en leerzaam.

De boekjes zijn ingebonden met harde kaft met opgeplakte gekleurde voorplaat, 12,2 x 15,5 cm. Ze zijn geïllustreerd met gravures van Oscar Knudsen.

De boekjes zijn in 1937 gelijktijdig uitgebracht in Nederland door Quaker Oats Havermout en in Denemarken (firmanaam OTA). De boekjes werden gratis verstrekt "als premie", voor 2 mannetjes uitgeknipt uit de pakken Quaker of HO havermout.

1^e helft, illustraties gedateerd '24. Alle zes deeltjes met steunkleur oker.

- A. De Pinguïn en andere dierenvertellingen, 15 verhaaltjes, 93 p.
- B. De Vos e.a., 15 verhaaltjes, 94 p.
- C. De Koningsarend id
- D. De Glazenmaker, 16 verhaaltjes, 92 p.
- E. De Python, 15 verhaaltjes, 93 p.
- F. De Bison, 14 verhaaltjes, 93 p.

2^e helft, illustraties gedateerd '36

- G. De Inktvisch, 16 verhaaltjes, 94 p. steunkleur groen.
- H. De Eland, 10 verhaaltjes, 77 p. steunkleur oker.
- I. De Flamingo, 10 verhaaltjes, 77 p. steunkleur oker.
- K. De Haai, 16 verhaaltjes, 94 p. steunkleur groen.
- L. De Gaviaal, 10 verhaaltjes, 76 p. zwart-wit en groen
- M. De Tonijn, 11 verhaaltjes, 76 p. steunkleur groen

Dit is een van die leuke dierenboekjes!

Ze zullen smullen van het verhaal van den dromedaris, die de karavaan redde; van het onaangename reisavontuur van de zwarte rat; van de vertelling van den ouden steur; van de wraak van den glazenmaker en van tallooze andere spannende dierenverhalen! Geestelijk voedsel bij feestelijk voedsel! Want is het geen feest, Uw kinderen zoo stralend van levenslust en gezondheid te zien? Die stevige, jonge lichaampjes te zien groeien en die uitbundige levensvreugde mee te maken? Geef ze dan ook iedereen dag QUAKER of H.O. havermout en laat ze dan sparen voor die alleraardigste serie dierenboekjes.

★ GRATIS: Knip 2 Quaker of H.O. mannetjes uit de pakken, zend ze aan **Quaker, afdeling Dierenboekjes**, Postbus 905, Rotterdam en wij sturen U, zoolang de voorraad strekt, gratis en franco een boekje toe.

25 ct. per pondspak

QUAKER EN H-O
HAVERMOUT

Tijdschriftenadvertentie 1937

Bij reeksen albums was het probleem dat de besteller moest kunnen aangeven welk album gewenst was. Hiervoor werden grote formulieren verspreid (m.n. door Verkade). Quaker vond een andere effectieve oplossing voor dit probleem. In elk boekje werd een bon bij gepakt waarop de titel (en letter) van het boekje vermeld was. Deze bon moest ingestuurd worden met de 2 uitgeknipte mannetjes, waarmee automatisch duidelijk was welk volgende deel aan de beurt was om aan de klant toegestuurd te worden.

KENNISGEVING

Om te voorkomen, dat U tweemaal hetzelfde boekje ontvangt, moet deze kennisgeving tezamen met de uitknipsels, uit pondspakken Quaker of H-O worden opgestuurd aan

QUAKER, Afd. Dierenboekjes
Postbus 905 - Rotterdam

Het laatste door mij ontvangen boekje was:

DE GLAZENMAKER **D**
Z.O.Z.

It is één van de leuke Dierenboekjes, welke U kunt krijgen door het Quaker of H-O mannetje uit twee pondspakken Quaker of H-O te knippen. Voor slechts 2 uitknipsels sturen wij U dus reeds, zoolang de voorraad strekt, zoo'n mooi geïllustreerd boekje en U zult zien, hoe Uw kinderen naar het volgende verlangen. Quaker- of H-O havermout is het gezondste voedsel, dat ge Uw kinderen kunt geven. Het bevat alle stoffen, die voor den opbouw van het lichaam noodig zijn, w.o. de belangrijke Vitamine B. die in ander voedsel zoo schaars voorkomt

QUAKER OATS - Graanproducten N.V.
Z. O. Z.

